

OBSAH

Úvod	7
1.0 Pojetí didaktiky sekundární školy	9
1.1 Kontrolní úlohy	13
1.2 Literatura	14
2.0 Žák	15
2.1 Pedagogickopsychologická charakteristika žáka 2. stupně základní školy a žáka střední školy	15
2.2 Žák v současné škole	18
2.3 Nadaný žák ve výuce	19
2.4 Handicapovaný žák ve výuce	22
2.5 Pedagogická integrace postižených žáků	23
2.6 Žák jiného etnika a žák s jiným mateřským jazykem ve výuce	25
2.7 Kontrolní úlohy	27
2.8 Literatura	28
3.0 Učivo	29
3.1 Co je to učivo	29
3.1.1 Struktura učiva	29
3.1.2 Výběr základního učiva	30
3.2 Kurikulum ve školní didaktice	30
3.3 Pedagogické dokumenty	33
3.3.1 Standardy a kmenové učivo, vzdělávací programy	33
3.3.2 Učební plán, učební osnovy, časově tematické plány	33
3.3.3 Učebnice	34
3.4 Kontrolní úlohy	37
3.5 Literatura	37
4.0 Mimoškolní prostředí	38
4.1 Rodina žáka	38
4.2 Region školy	39
4.3 Kontrolní úlohy	40
4.4 Literatura	41
5.0 Pedagogickopsychologická diagnostika ve školní didaktice	42
5.1 Přehled metod zjišťujících diagnostické údaje	43
5.2 Diagnostika sociálních vztahů	45
5.3 Diagnostika hodnotové orientace žáků	47
5.4 Diagnostika sebepojetí žáka	48
5.5 Diagnostika zájmů žáků	50
5.6 Diagnostika vztahu žáků k předmětu	51
5.7 Diagnostika perspektivní orientace	51
5.8 Diagnostika oblasti vzdělávací	52
5.8.1 Metoda ústního zkoušení	53
5.8.2 Didaktický test	53
5.9 Kontrolní úlohy	55
5.10 Literatura	56

6.0 Interakce a komunikace ve výuce	57
6.1 Verbální komunikace ve škole	58
6.2 Nonverbální komunikace ve škole	60
6.3 Komunikace činem	62
6.4 Kontrolní úlohy	64
6.5 Literatura	64
7.0 Didaktické zásady	65
7.1 Zásada komplexního rozvoje osobnosti žáka	65
7.2 Zásada vědeckosti	66
7.3 Zásada individuálního přístupu	66
7.4 Zásada spojení teorie s praxí	67
7.5 Zásada uvědomělosti a aktivity	67
7.6 Zásada názornosti	67
7.7 Zásada přiměřenosti	68
7.8 Zásada soustavnosti	68
7.9 Zásada trvalosti a operativnosti	69
7.10 Kontrolní úlohy	71
7.11 Literatura	71
8.0 Výukové cíle a jejich taxonomie	72
8.1 Vlastnosti výukových cílů	74
8.2 Taxonomie výukových cílů	76
8.2.1 Taxonomie kognitivních cílů	76
8.2.2 Taxonomie afektivních cílů	78
8.2.3 Taxonomie psychomotorických cílů	83
8.3 Vymezení výukových cílů	84
8.4 Kontrolní úlohy	85
8.5 Literatura	86
9.0 Výukové metody	87
9.1 Klasifikace metod výuky	88
9.2 Metody a charakter činnosti učitele a žáků	91
9.3 Komplexní klasifikace základních skupin metod výuky	93
9.4 Stručná charakteristika některých metod výuky	94
9.5 Kontrolní úlohy	100
9.6 Literatura	101
10.0 Učební úlohy ve výuce	102
10.1 Definice a role učebních úloh	103
10.2 Z teorie učebních úloh	103
10.3 Posuzování a projektování souborů učebních úloh	105
10.4 Kontrolní úlohy	109
10.5 Literatura	109
11.0 Organizační formy výuky	111
11.1 Individuální výuka	111
11.2 Hromadná (frontální) výuka	112
11.3 Individualizovaná výuka	113
11.3.1 Diferencovaná výuka	113

11.3.2 Skupinová výuka	114
11.3.3 Projektová výuka	116
11.3.4 Otevřené vyučování	117
11.3.5 Týmová výuka	118
11.3.6 Domácí práce žáků	118
11.3.7 Programované vyučování	119
11.4 Kontrolní úlohy	119
11.5 Literatura	120
12.0 Materiální didaktické prostředky	121
12.1 Klasifikace materiálních didaktických prostředků	121
12.2 Výpočetní technika ve výuce	123
12.3 Televize ve výuce	125
12.4 Zásady práce s učebními pomůckami	127
12.5 Kontrolní úlohy	127
12.6 Literatura	128
13.0 Osobnost učitele a jeho kompetence	129
13.1 Rozhodování v pedagogické praxi a jeho problémy	132
13.2 Diagnostické činnosti učitele	134
13.3 Plánování a příprava na výuku	136
13.4 Realizace výuky	139
13.4.1 Motivace a zájem žáků	139
13.4.2 Vedení žáků v průběhu výuky	142
13.4.3 Komunikace ve výuce, učitelova řeč	146
13.4.4 Kázeň ve výuce	148
13.4.5 Humor	152
13.4.6 Klima třídy	153
13.4.7 Autorita učitele	155
13.5 Hodnocení výsledků výuky (evaluace výsledků výuky)	156
13.6 Sebereflexe a sebezdokonalování v pedagogické činnosti učitele	162
13.7 Styly vedení žáků	164
13.8 Literatura	167
Závěr	170
14.0 Přílohy	171
14.1 Základní pedagogické dovednosti (příloha č. 1)	171
14.2 Schéma rozhovoru se žákem (příloha č. 2)	173
14.3 Schéma rozhovoru s rodiči (příloha č. 3)	175
14.4 Příklad diagnostického využití informací o prospěchu žáka (příloha č. 4)	177
14.5 Výrazy pro popis chování při učení a práci (příloha č. 5)	179
14.6 Příklady slovních hodnocení z několika pražských základních a středních škol (příloha č. 6)	180
14.7 Schéma pozorování, analýzy a hodnocení výuky (příloha č. 7)	182
14.8 Klíčové otázky k sebehodnocení a (sebe)reflexi práce učitele (příloha č. 8)	184
14.9 Úryvek z programu N. A. Crowdera: poučka z teorie čísel (příloha č. 9)	185
14.10 I. lekce programované učebnice J. G. Holanda a B. F. Skinnera: Rozbor chování (příloha č. 10)	186